



9.12.2024

Suomen luonnonsuojeluliiton eriävä mielipide kansallista mineraalistrategiaa valmisteleavassa ohjausryhmässä

Luonnonsuojeluliitto kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta osallistua mineraalistrategian valmisteluun ohjausryhmässä. Luonnonsuojeluliiton edustajat ovat järjestön tarkoituksen ja sääntöjen mukaisesti strategian valmistelutyössä keskittyneet ympäristökestävyyden ja vastuullisuuden näkökulmiin. Luonnonsuojeluliitto jättää eriävän mielipiteen ohjausryhmän työn tuloksena syntyneeseen kansalliseen mineraalistrategiaan.

Mineraalistrategian visioksi on esitetty: ”Suomi on mineraalien kestävän ja vastuullisen hyödyntämisen globaali edelläkävijä, kumppani ja kehittäjä. Mineraaliklusteri kasvattaa arvonnisää resurssitehokkaasti turvaten strategisesti tärkeiden mineraalien saatavuuden.”

Tarve koko mineraalialan ja kaivostoiminnan yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden sekä ympäristöllisen ja sosiaalisen vastuullisuuden kehittämisestä ja vaatimustason nostamisesta on mineraalistrategiassa tunnistettu. Kestävyyden ja vastuullisuuden paranemisen tavoitteet mineraalialalla eivät kuitenkaan toteudu, mikäli keskeiseksi tavoitteeksi ei aseteta vastuullisuustoimenpiteiden vahvistamista, vaan mineraalialan ja kallioperästä louhittavien luonnonvarojen tuotannon ja käytön jatkuva kasvu.

Mineraalistrategian laatimisen merkittäväksi taustatekijäksi on todettu tarve puhtaalle energiasiirtymälle. Sen ja koko vihreän siirtymän ja kestävän talouden ja kasvun tulee nojata vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Huolimatta siitä, että nämä seikat todetaan, ne eivät näy strategian tavoitteissa ja toimenpiteissä mineraalialan kestävyttä merkittävästi lisäävien reunaehtojen ja ratkaisuesitysten asettamisena.

Sen minkä markkinoidaan edistävän vihreää tai puhdasta siirtymää esimerkiksi ilmastopäästöjä vähentämällä, tulisi täyttää EU:n kestävien sijoitusten periaate: yhtä ympäristötavoitetta edistäessä ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa muillekaan ympäristötavoitteille, kuten luonnon monimuotoisuuden ja pintavesien tilan paranemiselle. Tämän tulisi näkyä johtolankana myös mineraalistrategiassa.

Lainsäädännön ja hallinnollisten menettelyjen sujuvuuden ja riittävien resurssien ohella strategiassa olisi tärkeää korostaa ympäristöhaittojen välttämisen ja vähentämisen kannalta olennaisia muutostarpeita lainsäädännössä, lupa- ja valvontaprosesseissa sekä toiminnanharjoittajien vastuulla olevien toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kuten strategiassa todetaan, kaivostoimijoiden kiinnostus esimerkiksi suojelualueita ja muita herkkiä alueita kohtaan on kasvussa. Siksi Luonnonsuojeluliiton mielestä strategiaan olisi tullut kirjata toimenpide maankäyttöä muuttavan ja ympäristöhaittoja aiheuttavan toiminnan rajaamisesta, kuten kaivosteollisuuden ulkopuolelle rajattavien alueiden selvittämisestä ja määrittelystä (mm. luonnonsuojelualueet ja muut luontoarvoiltaan merkittävät ja herkät kohteet).

Lopuksi Luonnonsuojeluliitto toteaa, että Suomi on sitoutunut niin ilmastonmuutoksen kuin luontokadon torjumiseen. Tämän tulisi näkyä läpileikkaavana johtolankana kaikissa kansallisissa strategioissa ja lainsäädännössä. Mineraalistrategiassa kyse on Suomen kallioperän uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä sekä merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavaa toimialaa ohjaavista linjauksista, joissa toiminnan ympäristökestävyyden kasvattamisen tulisi olla yksi keskeisimmistä päämääristä.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n jäsenet mineraalistrategian ohjausryhmässä

Hanna Halmeenpää
Hallituksen puheenjohtaja

Tapani Veistola
Toiminnanjohtaja